Targowski, Karol

Zabytki z dołu ze szczątkami przedhistorycznemi w Opatowie, oraz nieco wiadomości o zabytkach w najbliższej okolicy

Światowit 5, 177-179

1904

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

KORESPONDENCYA.

1.

Zabytki z dołu ze szczątkami przedhistorycznemi w Opatowie, oraz nieco wiadomości o zabytkach w najbliższej okolicy.

W r. 1901, przy samym kościele po-bernardyńskim, w wąwozie, w glinie rodzimej, odnalazłem dół kształtu owalnego, od spodu gładko,

foremnie, jakby pod cyrkiel, wygładzony. W dole tym było kilkaset różnych szczątków przedhistorycznych, pomieszanych bezładnie z próchnicą, popiołem, kamykami i t. d.

Wśród tych resztek zwracają na siebie uwagę: Nr. 13, miecz żelazny, przerdzewiały, ze śladami trzech gwoździków na rękojeści; Nr. 14, klucz; Nr. 15, ostroga; Nr. 16, pierścień.

Przedmioty te oglądał p. Włodzimierz Demetrykiewicz i określił je jako pochodzące z VI w. po Chr. Z tego dołu pochodzą ułamki cera-

miki Nr. 17, ale są też wśród nich znalezione osobno w najbliższej okolicy Opatowa, przeważnie naokoło kościoła *).

Narzędzi z kości łupanych również znalazłem paręset różnych kształtów, przeważnie ostro zakończonych, jak strzałki **).

Oprócz tego posiadam dużo narzędzi krzemiennych (okrzeski, grociki różne, toporków kilka), które wolnym czasem uporządkuję i do wiadomości podam. Wogóle okolica Opatowa, jak oto wsie: Żochcin, Niemienice, Jałowęsy, Różków, Trębanów i inne, bogate są w stacye zabytków przeddziejowych.

Ks. Karol Targowski.

Opatów.

OBJAŚNIENIA RYSUNKÓW.

Naczynia gliniane.

Nr. 1. *Żochcin* na granicy Niemienic, kilka kilom. od Opatowa. Wyorane przez chłopów, którzy przytem potłukli 8 sztuk.

Nr. 2—6. *Żochcin*. Z nienaruszonego grobu żarowego (p. Wł. Demetr. określił go, jako pochodzący z V stulecia przed Chr.). Pokryte było miską Nr. 3, a obok była popielnica Nr. 4, również pokryta miską Nr. 5, „obydwie, Nr. 2 i 4, z miskami, jeszcze pod wielką miską—kloszem z gliny z uchami“. Klosz, niestety, rozpadł się i nie udało się go skleić. W popielnicach było pełno popiołów i niedopalonych kości ludzkich. W popieln. Nr. 2 było: 10 ułamków pierścionków z drutu bronzowego, o końcach niespojonych, i szpilka żelazna.

*) Szkoda, że sz. korespondent połączył je bez rozróżnienia. *Przyp. red.*

**) Czy pochodzą z tego samego dołu? *Przyp. red.*

Nr. 7. *Żochcin.* Ornament: głębokie rysy na krzyż na całej powierzchni naczynia.

Nr. 8. Dzbanek-amfora z uszkami ze *Złotej* pod Sandomierzem.

Nr. 9. *Brzostowa* pod Ćmielowem.

Nr. 10. Wieś *Nikisiałka* pod Opatowem, otrzymane od p. Malinowskiego, który posiada drugą tej samej wielkości i kształtu, tylko czarną, szmelcowaną.

Nr. 11—12. Maleńkie, wielkości orzecha włoskiego.

2.

Wykopaliska w Arkuszewie z epoki żelaznej, zw. „la Tène".

Na dawnem pograniczu Łęczyckiego i Kujaw leży pod miastem Przedczem, wieś Arkuszewo, zaledwie wzmiankowana w „Słowniku Geograficznym", przez którą przepływa strumień bez nazwiska. W pobliżu tej rzeczki włościanin Murakowski, orząc swoje pole, w dniu 1 maja 1901 r., uderzył pługiem o urnę, tkwiącą w gruncie na głębokości mniej więcej 6 cali. Zawiadomiony o tem ks. Władysław Górzyński, ówczesny proboszcz w Przedczu, znany pisarz ludowy, pośpieszył na miejsce i zebrał następujące przedmioty:

1. *Miecz* zwinięty we czworo, kuty z blachy żelaznej i pokryty twardą, czerwono-brunatną rdzą ogniową (Hammerschlag), zewnątrz